

Četrti tiskovni list in
časopis poštino vred ali
Maribor s pošilja-
njem na dom za celo le-
to 8 D, pol leta 18 D,
četrt leta 8 D. Izven Ju-
goslavije 56 D. Naroč-
nika se pošlje na uprav-
ništvo »Slov. Gospodar-
ja« v Mariboru, Koroš-
ka cesta 5. List se do-
stavlja do odpovedi.
Poština se plačuje v
naprej. — Telefon inter-
urban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poština plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Maribo-
ru, Koroška cesta št. 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Upravništvo sprejema
naročnino, inserate in
reklamacije.

Cene inseratom po de-
govoru. Za večkratne
oglasne primeren popust.
Nezaprte reklamacije so
poštine proste.

Cekovni račun poštne
urada Ljubljana 10.603.
Telefon interurb. št. 113.

43. številka.

MARIBOR, dne 8 oktobra 1925

59. letnik.

O zahtevah Slovencev v borbi za pravi sporazum.

(Govor dr. Korošca na shodu SLS pri Sv. Marjeti nize Ptuja dne 27. sept. 1925.)

Sedanjo vlado sestavlja srbska radikalna in hrvatska kmetijska stranka. Ko sta se sporazumevali za vlado, je hrvatska kmetijska stranka izjavila, da sprejme od svoje zavezničice državopravni program, to se pravi, da prizna birokratični centralizem, a radikalna stranka, da sprejme gospodarski program hrvatske kmetijske stranke. Politični pravec v novi vladi bi torej na podlagi pogodbe naj dajala radikalna stranka, gospodarski pravec pa kmetijska stranka. Temu odgovarja tudi, da je radikalna stranka obdržala za sebe vsa politična ministrstva, a kmetijska stranka dobila vsa gospodarska ministrstva, razven dveh najvažnejših: finančnega in kar je še bolj čudno, poljedelskega ministrstva. Naravno bi bilo, da bi vsaj poljedelsko ministrstvo imela kmetijska stranka v svojih rokah. Spodobilo bi se, da bi tudi ministrstvo za socialno politiko zasedla kmetijska stranka.

Sedaj bo tretji mesec, da nam vlada nova vlada. Imela je priložnost, da v parlamentu pokaže svojo zakonodajno sposobnost, a v dobi brez parlamenta, da v upravljanju uveljavlja svoje praktične zmožnosti. Priznati moramo, da se radikalna stranka zvesto drži svojega starega političnega programa, zapostavljanje Slovencev in Hrvatov ter strankarstvo nad vse, tudi nad državne koristi. Hrvatska kmetijska ali seljačka stranka pa ni uvedla drugega pravca v naši gospodarski politiki. Nadaljuje se dosedanja, stara gospodarska politika radikalne stranke. Hrvatska seljačka stranka je torej tudi v gospodarskem oziru kapitulirala pred radikali, in bolj primerno se nam zdi, ako te stranke ne nazivamo po kmetiskem stanu, ampak po njenem voditelju: radičevsko stranko.

Kmetijski stan se nahaja danes v težki gospodarski krizi.

Posebno velja to za slovenski kmetijski stan. S tem, da smo Hrvati in Slovenci prišli iz prejšnje Avstro-Ogrske pod novo državo, je bilo že samoposebi umevno, da bode morala državna politika ustvariti nove gospodarske smerice za kmetijski stan, primerne novim mejam in novim notranjdržavnim razmeram. Za to preorientacijo pa se ni poskrbelo, in posledica je, da se nahaja kmetijski stan med Slovencev in Hrvatov na celi črti v veliki gospodarski krizi. Naši glavni kmetijski produkti so živina, vino, les. Za živino smo izgubili prejšnje, stare trge, a v državi, ki je po večini agrarna, si nismo mogli pridobiti novih, preko državnih mej pa nismo mogli zaradi vedno se menjajoče carine, železnične tarife politike in nestalne domače vahu-

te. Zato je trgovina z živino in njenimi pridelki ali počivala, ali pa bila v rokah grdih spekulantov. Kmet je imel v vsakem slučaju škodo. Vinska trgovina je bila podvržena istim neugodnostim: v notranjosti so jo ubijali železnični tarifi, v inozemstvo ni moglo radi carine. Lesna trgovina je trpela vsled nestalnosti domače in tuje valute, a v notranjosti zaradi visokih železničnih tarifov. Za sadje in kmetijske pridelke, v kolikor smo jih imeli odvisnih za trgovino, je veljalo isto. Vso poglobljanje in razširjevanje kmetijske produkcije pa je stalno zadrževala naša strašna davčna politika, ki je posebno zadnje čase dospela do neznoznosti. Pod vsemi temi vplivi je prišla nad slovenskega kmeta ista gospodarska mizerija, kakor jo črne bukke kmetijskega stanu zabeležujejo okoli leta 1870. Kmetijski stan propada, umira, smrtno pesem mu poje eksekutor.

Ne rečem, da se je vse to že lahko predvidelo in uravnalo prva leta po polomu, a sedaj smo že sedmo leto skupaj Slovenci, Hrvati in Srbi, a kmetijska gospodarska politika še je vedno tako neurejena in zanemarjena, kakor prva leta po vojni. Politične stranke, ki so sedele z majhnimi presledki dosedaj na vladi, radikalna, demokratska in samostojna, sicer neprestanoma govorijo o številčni moči kmetijskega stanu, da znaša čez 80% vsega prebivalstva, ga slavijo, da je temelj države, a istotako, kakor so ga neprestano hvalile, so ga tudi neprestano zanemarjale. Svoji vladni politiki niso znale dati kmetijskega kolorita, ker niso v srcu temeljile v kmetiskem ljudstvu, in niso mogle, ker so imele preveč posla s svojimi strankarskimi posli in preganjanjem političnih nasprotnikov. Ako pregledamo sedemletno politično zgodovino naših glavnih vladnih strank, tedaj nam vsak list govori samo o tem, kako so živele od države, a ne za državo, kako so utrjevale svoje strankarske pozicije, a pozabljale na stanove in državo. In ker je kmet v krizi, je v krizi tudi ves kmetijski delavski stan, ker živi s kmetom v delovni in socialni skupnosti, ter je njih usoda vezana druga na drugo. Kriza kmetijskega stanu pa naravno vpliva tudi na vse druge stanove, kajti država je organizem, živo telo, ki čuti vsako bolečino, kjer koli se na njem pojavi.

Radičevci na vladi.

Radičevska stranka je vse svoje druge programatične točke vrgla v blato ter samo z vihrajočo kmetisko zastavo krenila v vladni tabor. Mi jo vidimo sedaj na delu. A kakšno je to delo? Potrdila je stare davke, naklonila nam nove, sprejela za kmeta neugodno novo carinsko tarifo, sklenila istotako neugodne trgovinske pogodbe z Italijo in z Avstrijo. Na vladi je pozabila na svoj kmetijski program. Tudi agrarno reformo je spravila na popolnoma nov tir, da namreč prepusti siromaka samemu sebi, ako si hoče kupiti veleposestnikovo zemljo. Toda v resnici siromaka, ki si kupuje zemljo, ne prepustja samemu sebi, ampak

bančnemu kapitalu, ker je pač samoumevno, da si pri sedanjem stanju kmetijskih razmer noben nemanč ne more kupiti posestva, nabaviti vsega inventarja ter prirediti gospodariti. Saj še stari posestniki ne morejo izhajati, temmanj je mogoče, da bi siromak-začetnik mogel izhajati brez izdatne pomoči od strani države. Tako se nikjer ne izvršuje agrarna reforma in tudi pri nas na ta način ne bo pomnožila in okrepila kmetijskega stanu. Na ta način se edino povečuje vpliv kapitalizma na kmetijske vrste. Tudi kmetijski program radičevske stranke je že umazan.

Kljub temu hodi Radič po svetu in prepeva pred celim svetom svojo staro pesem o seljaški demokraciji, tako da mora biti vsak inostranec prepričan, da se pri nas kmetu cedi samo med in mleko. Radič pravi, da pri nas vlada sedaj seljačka, kmetijska demokracija. Seljačka demokracija pomeni v slovenskem jeziku ljudovlado kmetijskega stanu. Kje za božjo voljo pa je ta seljačka demokracija? K nam na Slovensko še ni prišla! Mi o vladi kmetijskega stanu še na Slovenskem ničesar ne čutimo, in mi znamo, da tudi na Hrvatskem in Srbskem kmetije o taki vladi nič ne vedo. To je zopet zavajanje inostranske javnosti na kriva pota. Težko je kje najti državo, v kateri bi se kmetijski stan našel v večji krizi, kakor pri nas!

Demokracije, to je ljudovlade, v naši državi sploh ni. Pri nas ni seljačke, ni delavske, ne kake druge demokracije! Ali je morda to demokracija, kako so se izvršile zadnje volitve v narodno skupščino? Ali je morda ljudovlada, da Pašič igra vlogo diktatorja v radikalni, a Radič v svoji stranki? Ali je morda to ljudovlada, da morajo stranke slepo glasovati za to, kar jim vlada predloži, ne da bi jih prej vprašala za svet in mišljenje? Ali je morda to ljudovlada, da se narodom odrekajo njihove pravice do samoupravnih svobod?

Pri nas ne vlada ljudstvo, ne kmetstvo ne drugo, pri nas ne vlada narod, nimamo ljudovlade, ampak vlado nekaterikov! Ti nekateriki kmeta ne spoštujejo, ampak ga potiskajo ob stran, ga omalovažujejo.

Zahteva naše stranke glede parlamenta.

Priznati pa moramo, da kakor je parlament danes sestavljen, iz političnih strank, tudi ni zmožen in sposoben, da bi mogel dovolj, pravično in vsestransko ustrezati vsem gospodarskim stanovom. Zato naša stranka zahteva, da se poleg politično-kulturnega parlamenta še ustanovi tudi socialno-političen, gospodarski parlament. Tega bi naš ne sestavljale politične stranke, ampak stanovi. Samo tako bi bilo mogoče, da bi kmetijski stan prišel do svoje veljave. Tako pa bi bilo omogočeno, da bi tudi vsi drugi stanovi prišli, primerno svoji moči, do besede, kadar se gre za njihove življenske gospodarske interese. Tak parlament, sestavljen iz vseh stanov, bi predstavljal socialno vgradbo naših narodov in cele države. Bil bi potrebno do-

Džungla I. del se dobi v ponatisu v prodajalni Cirilove tiskarne. Cena 18 D, s poštino 19.50 D.

LISTEK.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

Arnot se je odkritosrečno razveselil. Brž je nadaljeval ves radoveden:

»Torej ni mrtva? Kje je bila? Kdo jo je ugrabil? Kdo jo je rešil?»

»Ni mrtva. Črnci rodu Mbonge so jo ugrabili in Trzan jo je rešil. Trzan se ne boji črncev, Trzan se ne boji nikogar. Jaz sem Trzan, velik lovec in silen borec.»

»Zelo me veseli, da je rešena. Pisanje me je izmučilo. Počil si bom.»

»Počivaj! Ko ozdraviš, te popelje Trzan nazaj k belim ljudem.»

Trzan je zlezal izpod vejevja in počenil pred vhodom.

Arnot je zatisnil oči, truden je bil in rane so ga hudo skelele. Nekaj časa je še razmišljal o Ini, ugibal zagonetno uganko gozdnega moža-belokožca, pa bolj in bolj meglene so prihajale njegove misli, zaspal je.

Seveda ni šlo vse tako gladko s pismenim pogovorom, kakor smo zapisali. Trzanu je manjkalo izrazov in marsikak stavek je zapisal, ki ga je Arnot šele po dolgem razmišljanju razvozlal. Pa tudi Arnot je rabil besede, ki jih Trzan še nikdar ni bral v svojih knjigah in ki je njihov pomen moral šele iz zveze uganiti.

Pa končno — razumela sta se in Trzan je bilo zelo ponosen na ta svoj prvi »pogovor« z belim človekom.

Drugi dan je stresla Arnota mrzlica.

Vedel je, kaj pomeni mrzlica v zvezi z ranami v vroči in vlažni džungli. Evropejec ji navadno podleže, tudi pri dobri negi in vkljub zdravniški pomoči. On pa je ležal v divjini, zapuščen in brez zdravniške pomoči —

Umrl bo —

Tedaj mu je prišlo nekaj na misel. Čutil se je, da se je tega domislil tako pozno, morebiti prepozno.

Poklical je Trzana, ki je bil vedno kje blizu šatora zunaj na trati, in mu kazal z znamenji, da hoče pisati.

Trzan je prinesel lubja in svinčnik in Arnot je napisal:

»Pojdi k belim ljudem in pripelji jih sem! Dam ti seboj pismo, prišli bodo.»

Trzan je odmajal, vzel lubje ter zapisal:

»Trzan je že mislil na to. Pa si ni upal. Gozd je poln divjih živali, našle bi te, samega in ranjenega, braniti se ne moreš, raztrgale bi te.»

Arnot je obrnil glavo na stran in zaprl oči. Ni si želel umreti, mlad je še bil.

Pa pomoči ni bilo. Čutil je, da prihaja smrt. Mrzlica ga je vse huje tresla.

Tisto noč je izgubil zavest.

Tri dni ga je mučila mrzlica, ni se več zavedel, bledelo se mu je.

Boril se je s črnci in gorilami in klical na pomoč bele ljudi. Trzan pa je čepel poleg njega, mu hladil razbeljeno čelo in vroče roke ter mu izpiral rane.

Četrti dan ga je mrzlica zapustila prav tako naglo kakor se je pokazala, pa Arnot je bil komaj senca prejšnjega krepkega in svežega ladijskega poročnika. Tako je bil slab, da ga je moral Trzan v naročje dvigniti, kadar je pil. Tudi rane se mu še niso zacelile, pa veliko srečo je imel, da se mu sploh prisadile niso.

Arnot je zahvalil Boga za rešitev. Niso pogosti taki slučaji v afriški džungli, izmed desetih Evropejcev jih devet gotovo podleže mrzlici.

Še dva dni in Arnot, mlad, živah človek, je toliko okreval, da se je postavil na noge in poskusil prve korake po trati. Seveda ga je moral Trzan držati pod pazduho, da ni padel. Slab je še bil.

Sedla sta v senco džungelskega orjaka in Trzan je poiskal lubja, da bi si spet dopisovala.

Arnot je napisal:

»S čim ti naj pokažem svojo hvaležnost, dobri neznanec? Toliko dobrega si mi storil!»

In Trzan mu je odgovoril:

»Uči Trzana govoriti kakor govorijo beli ljudje!»

In tako se je začel Trzan učiti človeške govorice, dobrih dvajset let je štel tistikrat.

Učila sta se seve brez vsake knjige. Arnot je pokazal n. pr. na drevo in zanj povedal francosko besedo, Trzan jo je ponovil in ponavljal tolikokrat, da mu je ostala v spominu. Enako ga je naučil francoskih besed za vse druge reči, ki so bile pri roki, in za najnavadnejše, vsakdanje opravke.

Ko sta znala kopico besed, ste je vezala v kratke stavke in že v dveh dneh sta znala toliko, da sta si n. pr. povedala: Drevo je veliko — gozd je zelen —. Pojdi sem! — Daj mi pitl!

Učil pa ga je Arnot francoski, ker je bila francosčina njegov materni jezik in ker jo je najbolje znal. Za Trzana je bilo seve vseeno, ali se je učil francoski ali angleški, ker sploh ni razločeval človeških jezikov.

Ko sta prišla do pisanja, je seve Arnot opazil usodni pogrešek. Trzan je n. pr. zapisal »drevo« po angleško, bral pa ga je po francosko.

Zmešnjavo je bilo težko popraviti, posebno pri Trzanu, ker mu je manjkalo vseh potrebnih pojmov a

polnilo sedanjemu parlamentu, v narodnogospodarskih in socialnih stvareh pa bi bil vodilen, bi stal na prvem mestu.

Srbski glasovi o spremembi parlamenta.

Govori se sicer, in to že dolgo časa, da se tudi v srbskih krogih misli na ustvaritev drugega parlamenta. Toda kolikor čujemo, hoče to biti kopija fevdalnih senatov ali gospodskih zbornic, z imenovanci, virilisti in odličnjaki. V nefeudalni državi ustvarjati feudalne parlamente, je že to velika nezmisel. Nevarnost pa je, ako se stanovanjem glede njihovih gospodarskih in socialnih potreb ne da zakonodajnega torišča in prilike, da si svobodno po lastni uvidevnosti krojijo svojo usodo. To bi ne bilo ne v smislu seljaške demokracije, a tudi ne v smislu delavske in druge stanovske demokracije.

Sedanja šola proti želji naroda.

Da pri nas ne vlada ljudstvo in da se ne vlada po želji ljudstva, to vidimo tudi v tem, kako se postopa s šolo, od ljudske do visoke šole. Izkušeni šolniki nam zatrjujejo, da novi učni načrti višino naših dosedanjih šol zelo ponižujejo. Naše ljudstvo pa nima želje, da se balkanizira, da nazaduje v omiki. V srednjih šolah se je začelo v Sloveniji odpravljati paralelke, da je v prenapolnjenih razredih vsak večji uspeh nemogoč. Kaj se dela z veroukom, kaj s kateheti in kako se v materialnem oziru postopa z duhovniki, tega danes nočem ponavljati. Vse to ni seljaška demokracija, kajti kmetstvo ljudstvo si želi verske in dobre šole.

Zakaj Slovenci nismo zastopani v vladi?

Tudi ni demokracija, ako se en cel narod, kakor n. pr. naš slovenski, izključuje od vlade. Pravijo, opustite svojo slovensko avtonomijo in svoj slovenski jezik, pa lahko greste v vlado. To je zopet samovolja nekaternikov! Mi vsi dobro znamo, da srbski narod ni nestrpen in odklonilen nasproti slovenskim zahtevam, da je srbskemu kmetu vseno, ali imajo Slovenci avtonomijo ali dve oblasti, mi dobro znamo, da ves hrvatski narod želi isto samoupravo, kakor mi. Toda, nel Ne volja celih narodov, ampak samovolja in trmoglavost nekaternikov se mora zgoditi. Tako daleč smo pri nas z ljudovlado.

V boj za borbo za sporazum!

Mi pa ne obupamo, ne, mi smo bolj kot kedaj odločeni, da nadaljujemo veliko borbo za sporazum med narodi in za pravo demokracijo, za ljudovlado vseh stanov. Četudi so nas hrvatski zavezniki zapustili, nas to ni omaložilo, nasprotno, mi smo prepričani, da je nadaljevati boj za svobodo in sporazum in demokracijo sedaj še večja dolžnost za nas. In mi bomo to dovršili ter zbirali okoli sebe vse, ki hočejo dobro slovenskemu narodu, slovenskemu kmetu in delavcu!

Josip Blažević.

Poročilo o vinarskem poučnem potovanju po Nemčiji in Avstriji.

Namen, spoznavati nemške in avstrijske vinograde razmere, mi je dal povod k poučnemu potovanju po Nemčiji in Avstriji, posebej pa še frankovsko vinarstvo, ki je še precej podobno našim razmeram. Vprašanje glede vse-

razlik med francoščino in angleščino. Pa tudi Arnotu se ni hotelo popravljati. V par dneh, je upal, bi se že lahko precej gladko pogovarjala.

Ostal je torej pri francoščini in upal, da bo Trzan že sam, spravil v red svojo jezikovno mešanico, koj ko pride med ljudi.

Četrti dan po mrzlici je napisal Trzan Arnotu vprašanje, ali se čuti močnega dovolj, da ga ponese h koči. Pisal mu je, ker še ni znal toliko besed, da bi mu svoje vprašanje ustmeno povedal.

Le prerad bi bil Arnot odpotoval k svojim ljudem. Pa zdelo se mu je nemogoče.

»Saj me vendar« — tako mu je odpisal — »ne moreš vso dolgo pot nesti!«

Trzan je prebral in se nasmejal.

»Pa da!« je vzkliknil po francosko in Arnot je bil ves vesel, ko je čul iz ust svojega učenca pristno francosko rečenico, ki je njemu le prerada ušla med poukom.

Sklenila sta torej da odpotujeta.

Drugo jutro navsezgodaj sta se odpravila. Z zamišljenim pa hvaležnim pogledom se je poslovil Arnot od ljubke samotne gozdne livade, kjer je preživel deset dni in ki bi bila njegov zgodnji grob, da ga ni rešil čudni beli neznanec.

Oklenil se je Trzana krog vratu in kakor se je pred nekaterimi dnevi Ina čudila, tako je tudi Arnot ves nem občudoval njegovo silno moč in neverjetno gibčnost.

V poznem popoldnevu sta prišla do obali in zagledala koč.

Žive duše ni bilo videti in prazno je bilo morje. Križarka in jadrnica sta izginili.

Samota in zapuščenost ju je objela, ko sta stopala proti koči, in jima težko legla na dušo. Molčala sta,

vsak je imel obilo posla s svojimi mislimi. Čutila sta, slutila, kaj bodeta našla —

Trzan je stopil naprej, potegnil klin in odprl vrata. Slutnja ju ni varala, — kočica je bila prazna.

Trzan se je obrnil in molče sta se gledala nekaj časa.

Za Arnota je bila resnica sicer bridka, pa končno umljiva. Saj si njegovi ljudje niso mogli druga misliti, ko da je mrtev in zato so odšli, morebiti šele po dolgem, brezuspešnem čakanju.

Drugače pa je bilo s Trzanom.

Da so beli ljudje odšli in ga pustili samega, to zanj ni pomenilo nič hudega. Saj je bil že toliko let sam v džungli. Njegova žalost in pobitost je imela drug vzrok.

Vse dni sem ko je čuval pri Arnotu, ga je gnalo h koči. Tako zelo si je želel spet videti belo lepo dekle, ki jo je rešil iz rok črncev in pripeljal nazaj k njenim ljudem! Kako rad bi bil tistikrat šel z njo in ostal pri njej in pri belokožih ljudeh! Toda moral je nazaj, čul je streljanje, vedel je, da bo treba pomagati.

Tistikrat pri slovesu je bral v njenih očeh, kako rada bi ga bila imela seboj, saj ga je prišla za roko in silila, naj gre z njo!

Prišel je —

Ona pa je pobegnila. Medtem ko je on stregel enemu njenih ljudi —

Bridka grenkoba mu je silila v grlo.

Šel bo nazaj v džunglo h Kršakovemu rodu. Nikdar več ne bo videti belih ljudi. Ne, niti h koči se ne povrne več! Saj ne more več gledati kraja, ki ga je tako zelo spominjal na belo dekle. Šla je in z njo je šlo njegovo veliko upanje, da bi se vrnil v svet in postal človek, kakor so drugi njegovega rodu —

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja „GAZELA“-milo, ima prijetno delo in je hitro gotov. Iaz ne perem nikdar z drugim kakor z „GAZELA“-milom.

bine apnenca ni prikladnosti je ob Reni in Maini še v začetnem štadiju, ker so tamošnje gorice še zasajene z evropskimi trtami.

Potovanje iz Maribora v Geisenheim ob Reni.

16. in 17. julija 1925.

Obisk višje vinarske, sadjarske in vrtnarske šole. Pod vodstvom g. kmetijskega svetnika Fr. Zweiflerja v p., ki se je slučajno mudil na potovanju iz Švice v Geisenheimu, kjer je dejstvoval svojčas 14 let kot strokovni učitelj za vinarstvo in kletarstvo na tem zavodu, sva si ogledala šetališčne, sadne in vrtn nasade zavoda; rastlinskofiziološko poskušališče (vladni svetnik ravnatelj dr. Muth in profesor dr. Kroemer). Poizkusi z izklitjem mošta in vina s precejanjem z izklitnim cedilnikom (E. F. — Entkeimungsfilter) tovarne Seitz v Kreuznachu. Izkazalo se je, da ta cedilnik pri filtriranju razkrojne glivice v velikosti teh bakterij popolnoma zadržuje.

Rastlinskopatološka postaja (profesor dr. Lüstner), jabolčna plesen se je leta 1923 prvokrat opazila na Baumannovi reneti, rumeni žlahtni jabolki, alantovki, beličniku, rumenem Rihardu, ananasovi reneti i. dr. Začetkom julija so se pokazale na teh jabolkih perthecije. Iste sedijo v večji množini okoli pecljeve in čašve jamice in se razlikujejo po temnorumenkasti barvi od belega oidiuma.

Po sivi gnilobi (Botrytis cinerea) povzročene oljate pege na trsnih listih ki se naredijo koncem maja ali začetku junija, so slične peronospori.

Popoldan istega dne sem si ogledal pod vodstvom prihodarja g. Lapontega gorice kneza pl. Metternicha na Johannishbergu. 27 ha obsegajoči vinogradi so zasajeni samo z evropskimi trtami v razdalji 1,2 krat 0,65 m. Radi malih padavin — 545 mm povprečno — leta 1921 samo 245,5 mm — je rast slabša in zadostuje samo dvakratno škropljenje, žveplanje in 2—3kratno kopanje. V ravnih legah se vinogradi preorjejo, med tem ko se isti v višjih legah obdelujejo z ročnim orodjem. Te kope se dajo v akord in sicer: za 1. kop 29 mark, za 2. kop 25 mark, za 3. kop 24 mark za 1 Morgen ali 1/4 ha. Veže se s slamo katera se tudi da v akordno delo. Za 1. vez se plača 18 mark, za 2. vez se plača 10 mark, na brajdah se plača 7,50 mark za 1 Morgen. Trgatev od 108 Morgen (27 ha) je znašala v letu: 921 26 Halbstück, 600 litrov, 1922 80 Halbstück, 1923 1 Halbstück (slabo odcvetelo).

Končno se je ogledala prešnica, kipilna in ob enem vinska klet ter klet za buteljna vina. Oprema je prav primitivna. Vino se pretaka v prvem trikrat, v drugem dvakrat, v tretjem letu enkrat in po potrebi se še goji vino do buteljne zrelosti 1 do 2 leti v sodu.

Pred pretakanjem v buteljke se vino čisti z ribjim kletjem, da dobi potrebno bistrost. Mlado vino, katero kaže porjavenje, se čisti z želatino. Končno sem poskušal vine letnika 1924 in sicer rizling; bil je rožast, imel pa je okus po drožji, kateri bo pa sčasom izginil. Kakor sem izvedel od strokovnjakov, ni graščina v zadnjem času glede gospodarstva več na nekdanjem dobrem glasu. Ni čuda, ker se je že od nekdanj praktičarja protekcija pri nastavljanju pri-

In Arnot? Kaj bo z njim?

Naj si sam pomaga, si je mislil Trzan, kakor si je on sam pomagal vsa leta sem! Tudi njega ni hotel več videti. Sploh nobenega belega človeka več ne. Nikogar, ki bi ga spominjal na belo dekle.

Tako je Trzan premišljeval pred kočico, Arnot pa je vstopil.

Koj je opazil marsikaj, česar prej ni bilo v koči, stvari, ki jih je dobro poznal s križarke, železno peč, kuhinjsko posodo, puško, veliko zalogo streljiva, konzerv, posteljnino, celo knjig in časopise.

»Morebiti se mislijo vrniti —« je zasodil.

Stopil je k mizi. Pismo je ležalo na njej, nanj je bilo naslovljeno. Ves se je razveselil in koj je poklical Trzana, da bi skupaj prebrala sporočilo prijateljev.

Pa nihče se mu ni oglasil.

Začudil se je in stopil pred prag.

O Trzanu ni bilo sledu —

Glasno je zaklical v gozd. Pa le odmev mu je odgovarjal.

»Moj Bog!« si je dejal ves nesrečen. »Zapustil me je — Seveda! Vrnil se je v džunglo. Kaj bi si pa počel tukaj!«

In tedaj se je spomnil.

Kake čudne so bile Trzanove oči, ko sta izšla, da je kočica prazna! Čudenje, razočaranje, žalost, — vse to je stalo v njih. Tako gleda ustreljena žival lovca, ki jo je iz same objestnosti do smrti preganjal —

Moža je nekaj hudo ranilo —. Pa kaj —?

Zamišljen je zrl Arnot po samotnem obrežju. Sam je bil. Edini človek, ki ga je razumel, ki se je z njim mogel pogovarjati, ki bi mu bil v pomoč, še ta ga je zapustil —

(Dalje prihodnjič.)